

Rozhovor s malířem vesmírných obrazů Stanislavem Boulou

vedla Jana Žďárská pro Čs. časopis pro fyziku¹

Astronomie okouzila a okouzljuje mnohého z nás. Nebývá ale obvyklé, aby láska k astronomii doslova přetavila elektrotechnika do role malíře. A přesto se tak stalo. Na to, jak k tomu došlo, co je pro jeho obrazy největší inspirací a proč tomu předcházelo období fascinace hořlaviny, jsme se zeptali autora vesmírných obrazů Ing. Stanislava Bouly.

Vcházím do výstavního prostoru a pomalu vplouvám do víru barev a vesmírných těles. V jednom okamžiku se ocitám v hlubokém vesmíru mezi kometami, galaxiemi a mlhovinami. I Měsíc je tu... a je nádherný. Pozoruji souhru barev, tónů a jednotlivé tahy štětce. Podobizny vesmírných těles znám z realistických astrofotografií, ale tohle je něco jiného. Obrazy promlouvají zvláštní řečí, i když je v nich zachycena stále ta stejná fyzika. A Stanislav Boula vysvětluje: „*Vesmír miluji a moc se mi líbí, fascinuje mě, je krásný, tajemný i velebný. Zpočátku jsem oblohu fotografoval, ale fotografiím z Hubbleova teleskopu se jen těžko vyrovnáte. Než se snažit o další průměrné fotografie, které nakonec skončí někde v zapadlém adresáři na disku, tak jsem si řekl, že malovaný obraz by si někdo mohl třeba pověsit na zeď.*“

I já bych si takový obraz s potěšením na zeď pověsila, protože vesmírná tělesa člověk příliš často na obrazech nevidá. Snad i proto jsem dlouhou dobu toužila získat kopii obrazu Hvězdná noc Vincenta van Gogha², abych se na ni mohla dívat častěji. Stanislav Boula k tomu dodává: „*Vesmír mě fascinoval již od mládí, a to nejen fyzikálními jevy v něm probíhajícími, ale i svou velkolepou nádhrou. Takže když jsem hledal náměty pro své malby, dospěl jsem časem i k vesmíru. A lidem se pestrost barev a tvarů líbila. Nejraději maluji barevné mlhoviny. Ale i komety mě baví, zvláště když se mi podaří zachytit na obrázku zdání dynamiky. Ale ne vždy mi jde práce od ruky. Někdy mám pocit, že se mi obrazy vůbec nedaří. Pak se u malování hrozně čertím. Vesmír pro mě znamená veliké tajemství. Hledat v něm smysl a řád je nádherné dobrodružství. A astronomie je nástroj k tomuto poznávání.*“

Pokud by člověk zkoumal životní osudy jednotlivých malířů, jistě by se podivil, jak spletité cesty toho kterého umělce k malířství vedly. I medailonek Stanislava Bouly neukazuje k malířství zrovna přímou cestu, a pokud bych popustila uzdu své představivosti, viděla bych jej spíše jako zdatného technika či elektronika. „*Moje malířské počiny začaly již v raném dětství – a hodně to souviselo s chemickými pokusy. Moc jsem se o chemii zajímal a velice jsem obdivoval Cyruse Smithe z románu Tajuplný ostrov. Po jeho vzoru jsem se snažil vyrobit ve svém dětském pokoji různé hořlaviny (podotýkám, že mi bylo asi 8 let) a jednou se mi to podařilo tak dobře, až hořlavina skutečně začala hořet. Bohužel se tak stalo na koberci, a když jsem výsledek svého chemického bádání zdárně uhasil, zůstala z krásného chlupatého koberce na jednom místě jen původní mřížka. A tehdy se ve mně probudil malíř a já jsem tam ty perské vzory pečlivě domaloval. A to i v odpovídajících barvách. Nikdo si ničeho nevšiml, až o nějaký čas později se maminka na mé dílo zadávala a pronesla: Chudáčku, už máš ten koberec celý prošlapaný – musíme ti koupit nový...“*

Přesto se profesní dráha Stanislava Bouly k malířství nepřiklonila a nestal se dokonce ani chemikem. Po absolutoriu Fakulty elektrotechnické na ČVUT začal pracovat ve Výzkumném

1 J. Žďárská: Čs. čas. fyz. **71**, 471–472 (2021).

2 Astronomové se domnívají, že na něm zachytil galaxii Messier 51, M51 nebo NGC 5194.

ústavu sdělovací techniky, který byl ale v divokých devadesátých létech minulého století rozpuštěn, a tak se vrhl na tehdy začínající IT technologie a pracoval převážně jako správce sítí. Postupně si přibral zabezpečovací a další systémy a jak sám říká – vrtá se ve všem, co má v názvu slovo elektronika. Takže je takový Ferda Elektromravenec. Ale jeho zájem o vesmír v něm stále zůstával a naplno se pak projevil v době, když začal navštěvovat Astronomický kurz v pražském planetáriu. Stal se demonstrátorem na Štefánikově hvězdárně, a to už byl jen krůček k tomu, aby začal vesmír i malovat. *„Když opominu mé malování koberců v dětském věku, malovat jsem začal se svou dcerou v ateliéru Silvie Vezzuto až ve svých 50 letech“* objasňuje Stanislav Boula *„Silvia mi hned při prvním setkání strčila srdečně, ale nekompromisně do ruky tužku a karton a donutila mě naskicovat různé obrázky. U Silvie vše bylo (a stále je) pohodové a zábavné. Z počátku všem žákům pomáhá a je neuvěřitelné, jak jen několika tahy dokáže z dětské čmáranice vytvořit opravdový obraz. Můj první skutečný obrázek byla japonská krajinka. Zkoušel jsem různé styly, kreslil jsem křídou i tuší, pokoušel jsem se o akvarely či olej, ale nakonec jsem si vybral akrylové barvy. Schnou podstatně rychleji než olej a pracuje se mi s nimi nejlépe. Maloval jsem květiny, krajiny, ale moje osudové nadšení pro vesmír se časem přihlásilo o slovo a vznikl můj první vesmírný obraz – a to galaxie v Andromedě.“*

Když sleduji jednotlivé obrazy Stanislava Bouly, nemohu se nezeptat, jak takový obraz vzniká. Ač nejsem malířka, dokázala bych si představit, že půjdu a zkusím namalovat třeba krajinu – popadnu malířský stojan, štětec a barvy, rozkročím se u plátna podobně, jako tak činí slavní malíři, pohlédnu na horizont a začnu malovat tvary, jež tam vidím. Ale jak se dá malovat třeba galaxie, když se na ni nelze podívat? Stanislav Boula k tomu podotýká: *„Vycházím z astrofotografií, které rád sleduji třeba na webu NASA, nebo i České astronomické společnosti. Pro každý den je tam zveřejněna některá astrofotografie, a tak mám dostatek inspirace. Doba malování obrazu je velice rozdílná. Od jednoho dne až po několik měsíců. Záleží na rozpoložení i velikosti obrazu. Ale pokud nepočítám pauzy, tak většinou potřebuji jeden až tři dny na malý obrázek a týden na velký obraz. Avšak za poslední 2 roky jsem namaloval všehovšudy jen 4 obrazy. Jednak jsem měl příliš práce, ale dostihl mě i podivný smutek z dění ve společnosti. Malovat se učím vlastně stále. Nemaluji ale každý den, na to nemám dostatek času. Dříve jsem chodíval malovat do ateliéru k Silvii Vezzuto skoro každý pátek – je tam skvělá atmosféra. Silvia je nejvřelejší člověk, kterého jsem potkal a je také skvělá malířka a učitelka. A kromě toho připravuje vynikající kafe“.*

Vesmírné obrazy Stanislava Bouly se chystají na spanilou cestu po rozličných výstavních prostorách. Přijďte se tedy ponořit do hloubky vesmírných obrazů a budete třeba mile překvapeni.